

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
(Суми, 23 листопада 2017 року)

Суми
Сумський державний університет
2017

Дехтяр Надія Анатоліївна,
к.е.н., доцент,
Сумський державний університет, м. Суми

ОСОБЛИВОСТІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ СЕРЕДНЬОСТРОКОВОГО БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ В РАМКАХ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ ФІНАНСАМИ

Реформування системи управління державними фінансами у складі державного управління є ключовим завданням центральних органів виконавчої влади України, яке направлене на забезпечення стійкого соціально-економічного зростання економіки, ефективного надання державних послуг та створення дієвих механізмів і важелів впливу для проведення реформ в інших сферах.

У Розпорядженні Кабінету Міністрів України від 14.09.2002 № 53 «Про схвалення Концепції застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі» зазначається, що середньострокове бюджетне планування – це визначення головними розпорядниками бюджетних коштів на підставі Програми діяльності Кабінету Міністрів України плану своєї діяльності на середньостроковий період та обсягу необхідних коштів для досягнення поставлених цілей у середньостроковій перспективі [1]. Незважаючи на те, що середньострокове бюджетне планування чи середньострокове бюджетування є одним із головних елементів програмно-цільового методу (ПЦМ) в бюджетному процесі України його повноцінне впровадження на національному рівні передбачається лише з 2018 року [2]. Перехід на середньострокове бюджетне планування має на меті посилення загальної фіскальної дисципліни та запровадження більш

ефективного механізму управління бюджетними коштами через посилення відповідальності головних розпорядників бюджетних коштів за прийняття управлінських рішень у сфері формування та використання державних видатків.

Необхідно зауважити, що в Україні, як і в більшості країн Європи (зокрема, у Бельгії, Болгарії, Чехії, Німеччині, Іспанії, Франції, Угорщині, Італії, Литві, Латвії, Нідерландах, Польщі, Румунії, Швеції, Словенії та Словаччині), бюджетне планування здійснюється на основі моделі «наступний за поточним + два наступні прогностичні роки», тобто використовується «ковзний план», який з урахуванням наявних та потенційних внутрішніх та зовнішніх чинників та загроз для країни, стану реальної економічної ситуації, уточнених статистичних даних коригується виходячи із середньострокових прогнозів та планів [3]. Слід зазначити, що однією із причин неефективного використання даного елемента ПЦМ в Україні є відірваність бюджетного планування від загальнодержавного планування в цілому. Тому, на національному рівні середньострокове бюджетне планування буде запроваджуватися на основі трирічної бюджетної декларації, яка саме і виступатиме інструментом поєднання стратегічних пріоритетів держави з її фінансовими можливостями, визначеними законом України про Державний бюджет на поточний рік. У бюджетній декларації, окрім визначення цілей, завдань, пріоритетів фінансування та прогностичних стратегічних показників соціально-економічного розвитку держави, також вказуватимуться стелі видатків та надання кредитів головних розпорядників бюджетних коштів (тобто обсяги бюджетних коштів) для фінансового забезпечення їх статутної діяльності на кожен рік середньострокового періоду.

Важливим елементом реалізації реформи системи

державних фінансів у частині середньострокового бюджетного планування є наявність чітких фіскальних правил та обмежень. Система управління фінансовими ризиками повинна включати в себе: визначення основних ризиків для бюджету; оцінку розміру та вірогідності виникнення фіскальних та бюджетних ризиків; визначення політики та заходів, які допоможуть мінімізувати ризиків та негативний вплив на бюджет та імплементація цієї політики. До числа фіскальних правил відносяться: загальний обсяг державного боргу та гарантованого державою боргу на кінець бюджетного періоду не може перевищувати 60 % річного ВВП; дефіцит державного бюджету не може перевищувати 3% ВВП; дефіцит державного бюджету, що встановлюється законом про державний бюджет, не може перевищувати дефіцит, визначений у Бюджетній декларації; граничний обсяг надання державних гарантій не може перевищувати 3 % доходів загального фонду державного бюджету; перелік випадків уточнення стель видатків та надання кредитів з бюджету. Ці бюджетні обмеження будуть сприяти у покращенні фінансової та макроекономічної стабільності держави та дозволять забезпечити виконання основних індикаторів фінансової безпеки країни.

Важливою новацією середньострокового бюджетного планування є запровадження у рамках щорічної процедури складання бюджету головними розпорядниками бюджетних коштів розробки бюджетних програм, які спрямовуються на виконання законодавчих завдань та досягнення політичних цілей. Крім того, в бюджетному плані будуть визначатися також і результативні показники. Отже, буде стверджуватися головний принцип ПЦМ – що фінансування програм через бюджетування, буде орієнтоване не на використання бюджетних коштів за функціями та елементами в цілому, а на досягнення

запланованого результату, при цьому використання бюджету здійснюється на власну відповідальність розпорядників бюджетних коштів. У зв'язку з цим передбачається запровадити звітування головними розпорядниками у Верховній Раді під час розгляду Бюджетної декларації про цілі і результати їх діяльності за звітний період та на середньостроковий період [2]. Це дозволить законодавчим та контролюючим органам і громадськості цілеспрямовано визначати яких результатів мають досягти чи досягли органи державної влади, використовуючи надані їм бюджетні кошти.

Таким чином, подальший розвиток програмно-цільового методу та запровадження середньострокового бюджетного планування на національному рівні будуть спрямовані на посилення результативності та ефективності надання державних послуг та підвищення їх якості, а також удосконалення системи відповідальності головних розпорядників за формування та використання бюджетних коштів. Реалізація середньострокового бюджетного планування дозволить сформувати дієвий механізм взаємозв'язку між стратегічними планами та бюджетом на поточний рік, забезпечить поєднання стратегічних цілей з обсягом та структурою ресурсів, потрібних для їх досягнення, створить передумови для чіткого визначення напрямів використання видатків (пріоритетів) на перспективу та підвищить дієвість державного управління в Україні.

Список використаних джерел

1. Концепція застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 вересня 2002 р. № 538-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nau.kiev.ua>.

2. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 лютого 2017 р. № 142-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249797370>.

3. Козоріз А. В. Зарубіжний досвід середньострокового бюджетного планування у контексті його застосування в Україні / А. В. Козоріз // Наукові праці НДФІ. – 2012. – 2(59). – С. 75-87.

УДК 35.073.53(477)

Ісаєва Олена Володимирівна,
к.е.н., старший викладач,
Горобець Людмила Олегівна,
студентка

Сумський державний університет, м. Суми

ПРОБЛЕМИ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ЧЕРЕЗ ЕЛЕКТРОННУ СИСТЕМУ PROZORRO

В Україні на даному етапі розвитку ринкової економіки існує проблема із забезпеченням населенням благ, які надає держава. Основним інструментом в цьому процесі виступають закупівлі за державні кошти. Оскільки наша держава інтегрує до Європейського Союзу та входить до Світової Організації торгівлі, закупівля товарів чи послуг за допомогою тендерів є одним із головних факторів, що покращить співпрацю із наведеними організаціями.

Державні закупівлі в Україні беруть свій початок з 1993 року, коли було прийнято постанова Кабінету Міністрів України № 871 «Про затвердження Положення